

Jaunimas

Mėnesinis laikraštis skiriamas jauniems.

TURINIS: Palaiminimas. — Karaliaus auka. — Vaizdelis. — Iš kasdienio mano patiros: Žmogelis sauvėlninkas; Žmonelė su Dievu širdyje; Vaizdų atspindis. — Apgvalga: Mūsų laikų Airopa; Laikai ir žmonės; Turkai Airopoj; Lietuviai Airopos permainuose; Lietuviai-Latviai-Iganiai; Didėjanti intekmė Lietuvių skonio; Draugijų "Sántaros" gyvenimas Prūsuoje. — Pasikalbėjimai: Ar žmonijai reikalingi ūra kalėjimai ir tt.? Ar gali būti žmogus doras būdamas nekataliku? Ar reikalingi ūra karai? Ar bus vaikas tām talentingas ir tt.? Kaip žmogus atsirādo ant žemės? Ar negalētū būti "Jaunime rāšiniū ir tt.? Kad žmogū kankina visokios nelaimės ir t. t. — Iš leidėjū-rašytojū pusės.

PASTABA: Išleidame prieš ia, io, iu 3 po d, 9 po t.

PALAIMINIMAS.

Regėjimas.

Sviesa pildo bekraštine erdve. Ir pilna ji ūra gīvībės. Nėra niekur tamsos. Ir nėra mirties. Visas pasaulis nardo Sviesoj. Visi pavidalai kvėpuoja nuolatai gīvībe kaip orā.

Išeidami iš regimūjū spinduliū valstībės, įzengiamoje ū neregimūjū pasauli. Palikdami regimāją gīvībe, išvīstame gausiau gīvā, neregimāji gīvenimo skīriū. — Niekuomet negāli mums užeiti naktis. Niekur nėra mirties. Žemė pati tiktai susitveria nāktī nusikreipdama nuo saulės. Mes pātis gaminame mirtī slapstīdamies nuo gīvībės. Ir bijome savo sutvėrimo.

Žmonės kreipiasi nuo Sviesos ir nuo gīvībės ir jieško abiejū tamsoj ir mirtīj. Jieško to, kas be krāsto ir kas negaišta, tame, kas erdvinga ir kas praeina.

Gīvena pamiršime. Todėl jiems taip tamsu. Todėl taip nieko nežino. Iš kur mes? Kas mes? Kām gyvename? Taip vienas ir antras klausia. Klausia mokslininkū. Klausia bažnyčziū mokin-
tojū. Bet retai teisgirsta iš jū vienā ar antrā at-
sākimā, iš kurio nors skambētū gīvoji teisibē. O
daugis nei tokiū klausimū nėra žādinamas.

Todėl žmonės taip ir bēga ir suklumpa savo
geismū tamsoj ir miršta savo troškimū ligoj. Nuo
vieno daliko kreipiasi į kitā. Ir nėra suskaitoma,
ko žmonės ālksa. Dar gi begālo geisdami vieno
daliko kito nekentia ar net bijo. Sukasi apie
savo norū šmėklas ir susuka, suvelia tiesius šviesos
ir gīvibės spindulius.

Kas juos gaivinti ir laiminti galētū, tai juos dār
kuo-daugiau āklina ir naikina. Ir jie blāškosi šen
ir ten. Nuolatai augina mirties ir tamsos šmėklā.

O šaukia palaimos. Ir bando jā susigriebti.
Bet vien sopulais jie tegāli apsireikšti priėje prie
tiklo, ir skausmo rėksmais. Ašaros teka, kraujas
liejasi. Srovėmis žmonijos kraujas plūsta iš jos
zaizdū. Ir jos gīvibē nuolatai miršta. Bet žmo-
nės bēga klupdami tolīn į tamsā ir į mirtī.

Vienok nesibaigia šviesa. Nedingsta gīvibē.
Kaip sapne! Ir ūra visa-tai tik sāpnas. Nesizino-
jimas. Pātis žmonės augina nepalaimā. Nuo-
latai jie didina tik tai, kas ne ūra.

Šviesa ir gīvibē nesunaikinama. Iš jos ir ne-
galima išbēgti. Visur ji aplink mus ūra. Ir nuo-
latai ji glosto mus švelniu prisiminimu.

Todėl ir nekartā vienas ir antras turi sustoti
tilioj valandoj ir apsigvalgīti. Vidus ūra nušvites.
Ir palaiminimas spīksi į širdī. Sukīla tilus balsas,
kad buvo apkreipta, kām žmogus ūra dāres. Kad
gīvename visi neapsākomoj palaimos pilnībēj. Ir
tik šurpuluojame iš jos iškrite. Bet iškrite vien
teesame su savo sāmone. Kām vadiname supra-
timu, žinojimu, tai tēra tik mūsū sapnū bauginimai.
Todėl iš jū ir pabēgti negalima. Reikia kreipties
į pātīā palaimā, kuri mus gobia iš gīvenimo gi-
lībū pusēs. Reikia atsipeikėti, pabusti.

Atsiminti reikia savo esībės. Ji turi savo
šaknis patiam palaimos dangūje. Ir tomis šak-
nimis liejasi mums į širdī palaiminimas. Šviesos
ir gīvibės palaiminimas. Taip tasai laukia, kad
mus pildītū. Su neapsākomu malonumu jis glau-
diasi prie mūsū.

O mūsū sielai nušvintant, jis ūra tikrai mus
pasiekes. Esame sustoje. Ir tik reikia nurimti.
Reikia pamiršti zaizdas ir kenksmus. Ir pasiilgti
tilos ir prakilnībės.

Toji ūra pati šviesa ir gīvibē. Ir jos pasi-
ilgdami iškilame į jā, ir ji mus traukia savespi.
Vis daugiau mes tad palaiminami. Vis daugiau
niksta iš akiū sapnai. Niksta tamsa ir mirtis.

Šviesa pildo bekraštine erdve. Ir pilna ji ūra
gīvibės. Visas pasaulis nardo šviesoj. Visi gīviai
kvėpuoja nuolatai gīvibe kaip orā. Ir tuo žino-
jimu jie palaiminami. Bet žinojimas tik tēra
gālimas žmogui.

Vidūnas.

KARALIAUS AUKA.

Pasaka.

Buvo karalius, kurs labai mīlėjo savo žmones. Visaip jis bandė jiems išroditi gera, jeib jiems tik būtų naudinga ir smagu gyventi. Bet vis jie nebuvo patenkinti.

Jeib išstirtū, ko jie nori, jis vaikštojo, jiems nežinant, tarp jų. Ir sužinojo, kad jie pasiilgsta prakilnibės, grožibės. Tik nebuvo jiems dar aišku, kas ta prakilnibė ir grožibė būti galėtų.

Tai pasirūžo karalius jiems karaliene parodyti. Buvo toji pati grožė. Bet vienas karalius tebuvo ją lig šol mātės pilnoj jos grožibės šviesoj. Jis žinojo, kokia didelė tai palaima ūra ū ją žiūrėti su atsidėjimu ir širdies tūlumu.

Tān palaimā jis pasirūžo savo žmonėms suteikti. Kviesdino juos ateiti ir susistoti prieš jo rūmus, kaip kiekvienas vertas ir garbingas ūra. Ant prielangio jiems pasirodīsianti pati grožė ir juos laimīsianti.

Susiėjo visi, augšti ir žemi, seni ir jauni, turtingi ir vargingi. Jū skaitlius buvo labai didis. Visai užpakalije stovėjo žemiausieji ir vargingiausieji. Jie žiūrėjo ū garbingesnius pirm jū stovintius.

Buvo rītas. Saulė švietė ū karaliaus rūmū lāngus ir atspindėjo kaip ugnis. Tai vērėsi augštai prielangio durīs. Karalienė išėjo. Karalius žiūrėjo iš kito lāngo tiesiog ū ją. Sušvito veriamieji stiklai tarsi žaibai.

Ir priešakij stovintieji didiūnai lig pritrenkti suklupo veidus nulenkdami veik lig žemės. Surikdami iš išgāstio ir visi kiti suklupo.

Karalius stovėjo ir žiūrėjo ū karaliene ir ū žmones. Gulėjo tieji ant žemės. Grožibė jiems pasiliko neregima, jū pasiilgimas nepatenkintas. Begālo karaliui širdis suskudo ir sustojo mušti. Vos paskubo jis atsīsėti ant savo sosto. Tai ir buvo išbāles ir negīvas. Didioji jo auka buvo žmonėms nieku pasilikusi.

Tuo tarpu stovėjo karalienė ant prielangio. Saulės spinduliai judino neapsākomu linksmumu auksuotus jos plaukus. Ir sveikino juos kaip savo draugus. O plaukai tikt spindėjo apie skaistūjį karalienės pavidalā.

Iš mėlnūjū jos akiū švietė pati saulė kaip iš mėlno dangaus. Nuo raudonos jos burnelės grīžo saulės spinduliai pilna meile nešini ū visā pasauli.

Apie jos krūtis suposi jie lig apsakidami tše surāde vietā neapsākomo širdingumo. O ištiestos karalienės rankos dalino šī širdingumā, kurī ji visu savo pavidalo grazumu nešte nešė ū žmoniū širdis.

Bet žmonės gulėjo knūpstiais ant žemės. Ir tiktai žeme temātė. Ir išgāstī tejtautė.

Stovėjo karalienė ant prielangio. Ir laukė, kad žmonės atsikeltū. Bet jos grožės palaima nepasieko jū sielū.

Tai ji grīžo pas karaliū. "Tavo aukos niekas nepriēmė", tārė ji zengdama ū vidū. Ir išvīdo karaliū negīvā. Sušvitėjo tad liūdnumu jos grožė. Ir švietė karaliui ū akis.

Bet karalius iš jū nebezvelgė. Širdis jo nebemušo. Jis buvo pakiles ū sielū valstībe. Iš tše buvo karalienė kilusi. Tše buvo jos grožė visiems tobūla palaima buvusi.

Tai sukilo lauke ūzmas. Žmonės pradėjo atsigauti ir atsikėlė, žvalgės ir pradėjo kalbėti.

Visai toli buvo kokia mergaitė-našlaitė pasākiusi kelis zodius apie karalienės grožibe. Ir prastuziai buvo tuos zodius skelbe toliau. Tai pagaliaus visi kalbėjo apie groze ir kaip ji išrodanti. Kiekvienas sākėsi jā mātes. Dār gi vienas vis geriau ūz kitā.

Prasidėjo gintšai. Tai kiti ėmė jau ir vaidities ir bārti ir pīkti ant karaliaus, kad juos tikt juoku palaikes. Kiti tām priešinos ir bandė išgulditi, kokia palaima iš grožės jiems tekusi. Bet žmonėms jū nesiklausant, jie pradėjo juos peikt, visokius piktus ir biaurus zodius tardami.

Tai ta mergaitė-našlaitė nutilo ir šālinosi tiliai nuo jū. Visiems pirma suklumpant, ji buvo atėjusi paskutinė.

Iš tolimos kelionės nuvargusi ji buvo sustojusi. Pakeliui buvo duonelāvusi. Vienas jos pasiilgimas pātią grožę išvīsti. Išgirdusi karaliaus pažadą, ji jau iš tolo buvo žvelgusi vien į karaliaus rūmus ir tūjų prielangius. Ir viena ji buvo pilnai regėjusi karaliene.

Dabar ji ėjo sau lig patiū rūmū duriū ir prāšė, kad ją ėleistū. Norinti dėkoti karaliui, kad patenkines augštiausią jos pasiilgimą. Tarnai ėleido ją nuliūde.

Nuėjo mergaitė lig karaliaus sosto ir priklaupė prie jo. Nutvėrė tad karaliaus rankas ir glaudė gīvas savo žosmīnes prie jų. Tilus tai buvo akies mirksnis. Karalienė priėjo prie mergaitės ir dėjo jai rankas ant galvos. Ir našlaitė nušvito grožę, tarsi taptū antra karaliene.

Tuojau ir karaliaus širdis iš naujo judėjo. Ir vėl jis žvelgė iš savo akiū. Siela buvo grīzusi. Ir tārė: "Tai tu, našlaite, priėmei mano aukā. Būk palaiminta. Tu esi dabar mano kūdikelis." Ir jis atkėle mergaitę ir glaudė ją prie savo krūtinės.

Našlaitė tilėjo neapsākamai palaiminta. Bet tada ji tārė: "Leiski mane eiti į žmones, karaliau, jeib apsakīčiau, kām tu žmonėms teikei."

Karalius ją leido eiti. Ir karalienei pamojus, dvi tarnaiti pagāvo mergaitę, nuvilko jos drobeles ir kitas jai apvilko. Išvedė ją tad ant karalienės prielangio.

Daug dār buvo žmoniū netoli karaliaus rūmū. Išvīde našlaite, jie sušuko: "Tai grožė! Pati grožībė! Tai karalienė!" Ir ilgai į ją žiūrėjo. Pagaliaus tārė: "Eikime į žmones! Ir skelbsime jiems, kām esame pamāte."

Traukė į žmones. Bet tūjų ne daug jais tikėjo. Dār keli gudruoliai pasigāvo valkatā-mergele ir ją margai ap-taise, vedė ją po žmones sakīdami ją esant jų karaliene. Ir nuostabiū, labai daug pradėjo juos sekti. Kiti berods abejojo, ar tai galētū ir būti karalienė. Ir keli pasirīžo iš naujo keliauti pas karaliaus rūmus.

Ten našlaitė kas rītā stojasi ant karalienės prielangio. Ir kas rītā susieina žmonės ir dėkoja karaliui, kad jų palaimai grožę aukojās. — Bet nieks nezino, kad tai tėra našlaitė o ne pati karalienė.

Vidūnas.

Tākas saulėtan krāstan.

A. Brako darbelis.

IS KASDIENIO MANO PATIROS.

Žmogelis sauvālninkas.

Buvau pasivaikštiojes parke ir grīzau namon eidamas platia gatve. Matau vienas mano pažīstamas, gīdītojas, šnekina labai verkiantī, žīmiai māžā vaikelī. Ir palieka jį vienā. Vaikelis eina tolīn. Jį sutikes, klausiu jo, ko

verkia. Sako, nežinās, kur nueiti namon. Klausinėjau tad, kur gyvenās. Ir pro verksmā, mano kelis kart drāsinamas, pagaliaus tik suprantamai pasākē. Līgiai tše turėjau eiti pro šālī. Vadinau eiti su manim. Bet jis prisipires kartojo, kad turis eiti per daržā o nežinās. Išguldiau jām, kiek tiktai galėdamas, kad eiti per daržā tolims žīgis ir sunku suvokti tikrā tākā, o jām einant su manim, jī tikrai nuvesiās namon. Bet jis neėjo ir tiek. Pradėjo net manes bijoti. Ir garsiai verkdamas bėgo tolin. Bandiau jām tad nors patarti, kurlink reikētū eiti per daržā. Ir sekiau jī. Bet jis pasileido bėgti dār kuo-daugiau. Ejau tad savo keliu. Ir mąstiau. Ar ne tokie-jau ir mes užauge žmonės? Nekartā bėgame nuo tū, kurie gāli ir nori mus gelbėti, įpatiai sielos nelaimėje. Berods daugis mūsų ir tik tesame dār vaikais. Nors būtume ir prazile!

Žmonelė su Dievu širdyje.

Vazavau traukiniu namon su "Giedotojų Draugija". Ir užtraukēm vienā po kitos gražiausiųjų mūsų dainelių. Žmonės prie traukinio stoties, kad sustojome, ir patiame traukinyje tikt klausēs. Ilipo tad daili Lietuvė, gāli būti buvo dār ir tik mergaitė. Ir jī klausēs. Bet mums vos nutilus, jī pradėjo. Sākē skambėje taip gražiai, bet jai suprātus žodius, mātiusi, kad tai ne Dievo žodis, kām tārriame, bet dainos, kad nelabasis mus mokinās, kad mes nusidedā ir prapuole esā, kadangi neturī Dievo širdyje. Ir tt. Buvome daināve apie sunkūjī našlaitės gyvenimā, "kuomet ant jos meluoja". Raminau savo priešininke. Ir kiti jai tārē visokiū žodiū. Bet jā tik užkurstē kuo-daugiau. Ir jī ėmē net biauriu būdu plūsti ant mūsų. Dār vienas jai ir pritarē. Abu tvirtino, kad zinā, kas tai Dievā turētī širdij. Aiškinau tad, kad pati Lietuvė sākiusi, kaip gražiai skambėje, kām daināve, ir kad pati tuo tvirtinusi, jog iš dainuotojų širdiū parėjes grazumas ir turi būti tše gyvenās. Priešingai, jī, kuri sākiusi turinti Dievā širdyje, tāriusi žodius, už kokius jau ir teismas baudiās. Tai kas

jos širdyje turi būti, kad gālinti tokī piktumā apreikšti? Māzumā aprimusi išlipo. Bet ar nėra labai daug tokiū žmoniū! Tiki save esant geresniais, kuomet tik laikosi "tikru tikėjimu", ir vartoja "Dievo žodī". Bet prie mažiausios progos išreiškia, kad jū širdyje tegivena piktumas, pasididiāvimas, kad širdis ėra lizdas viso to, kas su tuo susigamina. Ne tai ėra žmogaus vertībės māstas, kuo jis "tiki", bet kas jo širdyje gyvena. O tat apsiereiškia žodiais ir veikimais.

Vaizdū atspindis.

Prasimaniau vienā dienā vėl keisti savo vaizdus, kurie prie sienū kībo. Turiu jū savo darbo kambarij 14—16. Aptvarius esmi taip išitaisidines, kad galiu idėtuosius vaizdus išimti ir kitus idėti. Taip tām dienā apkeitiau ar penkis vaizdus. Pasirinkau šī kart labai garsū dailininkā. Išėjau pasivaikšiot. Grįžes būvau senai pamiršes savo vaizdus. Bet mām įzengiant ī kambarī, nuostabus jausmas mane apēmē, nors buvo tamsu. Atsiminiau savo vaizdū. Žiburī užsideges juos vėl pasiziūrėjau ir pasisėdau už dārbo. Atėjo pažįstamas. Prašiau ėleisti ī dārbo kambarī. Ir tuoj sākē, kad jautiās visai naujā dvāsiā kambarij. Dabar žinojau tikrai. Tai buvo tū vaizdū dvasia. Labai ėra jī prakilna. Vėliau mąstiau apie tai, kaip jau keli vaizdeliai gāli taip galingai veikti. Bet nėra sunku tai suprasti. Dazai, linijos veikia ī ākī. Bet aišku, kad dailininkui visai nėra taip svarbu tai išreikšti, kas tikt tēra mātoma, bet juo, kaipo kokia priemone, savo sielos turtā, savo sielos gīvibe. Berods tai tenori tikras dailininkas. — ėra nežinojimas, kad kas māno, žmogus-dailininkas tverdamas dailės veikalā nori juo vien paduoti, kas akims ir ausims numānoma. Jis nori, kad jo siela tartū mūsų sieloms. — Tik atsiminkime, kad kalbėdami ne sujudiname vien oro. To visai nei nenorime ir to neatsimename. Norime mintis, jausmus išreikšti, ir tai daridami kartu judiname kūnā, burnā ir orā. Bet ėra tai

tik neišvengiami dalikai. Nerekėtų tū, jeigu būtume jautresniais ir galėtume tiesiog kito žmogaus mintis ir jausmus patirti. Tuo tarpu to dar negalimi, ir mums reikia mintū priemonių. Žmonės paprastai tegali numaniti, kas reiškia, kuomet laikosi tuo, kas regima ir girdima. O ir tad gana dažnai nenujėgia viso. Turi būti tam titia auginti, jautresniais padāromi. Jau tik norėdami kalbos reikšmės suprasti, turime ją mokintis. Bet ir atsizvelgiant į kalbą ir svarbiau ne, kán girdime žmogui kalbant, bet kán jis máno ir jautia. O tat veikia į mus neregimai. — Kaip kartą "Jaunime"¹⁾ minėta, nūdien mokslininkai išrodo, kad iš kiekvieno givio eina nuolat neregimi spinduliai. Iš žmogaus daugiausia, ipatiai kad jis kalba ir máno. Neregimi spinduliai līdi ir jo zodius. Jie neša jausmus. Ir kartu su jais veikia ir mintis ir mánimo galibė iš vieno žmogaus į kitą. — Tat ir nusiduoda žmogui apsireiškiant raštu ir vaizdu. Bet ir nėra žmogaus apsireiškimai apribuojami linijū bei spalvū ir akies mirksnio. Ir nenutīla jojo zodiai, kad jie parašiti. Nors ir daug silpniau tartū ir spindētū ne kaip žmogui kalbant. Mes todėl ivairioms intekmėms nuolatai paduoti. O tai žinodami, gálime tinkamesnius pasirinkti. *Vds.*

¹⁾ 1911. mt. Lapkritisio numerij.

APŽVALGA.

Mūsū laikū Airopa. Sākoma tše gyvenā krikštionis, o tūjū žmoniškumas bei tikība, žinija, dailė, trumpai: kultūra, būk esanti žmonijos ziedas. Ir, rodos, negalėtai tuo abejoti. Vienok mūsū laikas visai kán kitā kiša į akis. Airopos tautos, o dar daugiau jos valstībės didiausiu nepasitikėjimu žiūri viena į kitā. Ir beveik didiausia dalis

mánimo jėgū ir matériniū viekū vartojama ginklams taisiti prieš kitus. Vis vieni kaip ir kiti sāko visai nemánā apie karā, mīlī begālo taikā ir tik jā išlaikiti norėdami taisosi ginklus. Isiziūrėdami į tuos tikrai turime jausti, jog tše visai neapsākamai daug gamtos galiū suvaržīta, jeib pareikus jas galima būtū paleisti kuo-didesnio žmoniū skaitliaus

naikinimui. Seniau žmonės kaudavo su viens kitu dažniausia ant žemės, retai ant vandens. Nūdien prisirenge karauti ant žemės ir po žeme, ant vandens ir po vandenimi. O ne vien tai. Vis smarkiau rengiasi ir ore su viens kitu kovoti. Pagaliaus tikros kareivijos susitiks ore ir ims žudities. Žiūrint į karo laivā, į jo sunkias gelezies ir plieno sienas, į jo šaudymo prietaisas, negalima atsiginti nuo žmogū visai perimantiū jausmū. Tarsi apsisakītū visa gamtoj paslėpta galibė, kuri tik laukia, kuomet galētū kietu savo negivumu žmogū sutrėkšti kaip traukinio rātai kirminelī. Didieji oro laivai nepadāro to išpūdio. Išveizi veikiau kaip dalikas, kurs tegali prakilnus, linksmus jausmus sukelti. Koks jau majestatiškas tokio laivo plaukimas ore! O tik jis daugiau negu kitos prietaisos mūsū laikū reiškinis. Toks orālaivis gali daugiau givībės ir kultūros sunaikinti negu kazin kiek garlaiviū. Tik manikime, kad toks oro milžinas, lėkdamas su 2—3000 ekrasito bombū, kurios dar galingiau sprogina negu dinamitū bombos, skraidioti gali skritulij su skersiniu 3—500 kilometrū mastu. Kiek vietoviū ir kareiviū jis tad mesdamas anas bombas galētū išnaikinti! Žinant visatai, pasirodo labai aiškiai, kad mūsū laiko kultūra, kuri išveizi, lig būtū sutverta žmonijos laimei, ištikrūjū sutverta tikt didiau-

siems skausmams. Toliau aiškėja, kad žmonija ir tarsi kaip koks sviedinelis kokios slėpiningos, neregimos galibės rąkose. O ta galibė tuo tarpu žmones siundo prieš žmones. Prieš tai visai menka ir ta galibė, kuria taip mielai priskaitome krikštionībei. Viskas, kán žmonės sumāste būtū gerui ir malonumui tarsi padingsta prieš minimā begalinī jėgū sukilimā prieš viens kitā. Kas prieš tai ir visos krikštionībės ištaigos! Padingsta jos visai. Kartais net rodosi, kad ir jos tiktai ir priemonės dar daugiau sukelti žmones prieš viens kitā. Bet pagaliaus: nieks taip žmoniū nesutaikina kaip didis, neapsākomas skausmas. Jis žmonėse tarsi išdegina visas piktenības taip, kad iš jų pelenū aplaisūtū ašarū srovėmis, dīgsta tikras malonussis žmoniškumas.

Laikai ir žmonės. Žmoniū kartos pareina į ši pasauli ir vėl nįksta iš jo. Ir, rodos, niekuomet nebegrįžta. Bet ipatinga, kad laikai tartum atsikartotū. Vienas āmžius labai prilįgsta tam, kurs tūlus šimtus metus atgal žmonijos giventas. Taip galima pastebėti labai didias laikū bangas dvāsios dailiuose. Žiūrint, paveikslui, į tikībā, dorā, ir tt., matīti kad nūnai kartoja, kas buvo pirm 2000 metų. Tautū sántikiai ir dabar maž-daug tokie kaip pirm 1500 metų, ipatiai tame, kad žmonės neramiai plaukia į sve-

timus kraštus. Luomū ir valstietū bei valdiū sântikiai labai panašūs ī tokius, kaip jie buvo pirm 150 metų. Ir tt. Eina didios ir māzos laikū bangos per mūsų zeme. O geriau pažiūrint, rodos jos ir atneša ir nuneša tuos patius žmones. Grįžta tie pātis, kurie pirm tūlū šimtmetiū ĩra gīvene, ir vėl vargsta, trokšta, ālksa ir dingsta iš šio pasaulio pakente kán seniau sau pātis prirengė buvo.

Turkai Airopoj. Tām, kas pasakīta, Turkai līg gīvas pavīzdīs. Kaip jie pirm beveik 500 metų atsidangino Airopon, buvo jū kelias lavonais išklotas ir gaisrais nušviestas. Dabar jie vėl traukia atgal. O jū lavonai ĩra jū bėgimo kelio žīmiai, jū turtai ir trūso. vargo vaisiai virsta pelenais. Ir veik negalima abejoti, kad nekentia viso to tie pātis žmonės, kurie seniau mirtī ir ugnī nešė ī kitū žmoniū kraštus.

Lietuviai Airopos permainose. Ir tūli apie tai jau ĩra pamāste, kas nusiduotū su Lietuviais, kad po karū Airopa būtū kitaip dalinama. Lenkai būk tām labai ruošiasī. Bet mām rodos, kad tikras prisiruošimas negālī būti paviršiaus dalikas. Visai negalima žinoti, kokie bus tad padėjimai. Ir kazi-koks prisiruošimas gālī tik pasunkinti susivokimā naujuose padėjimuose. Geriau, rodos, bus, kad mes augšime ramumā, kad saugosimės nekesti vienū ar

kitū. Taip vieni kaip kiti mums gera nedaug padāro. Ir vien reikētū, paveikslui, kad svetima kareivija ĩ mūsų kraštus ĩtrauktū, jai visa tai išreikšti, kán žmoniškumas liepia. Tuomet jau kiek tildīsime kāros sukeltā nezmoniškumā ir pātis neprivalīsime tiek kesti. O kas vėliau bus, tai, ramiais būdami, geriau suprasime.

Lietuviai-Latviai-Igauniai. Nors ne didis tai dalikas, kad Rusijos Dumoj tie keli Lietuviū, Latviū ir Igaunū atstovai nori draugiškai ginti savo kraštū reikalus, vis dėlto tai labai pažimėtinas dalikas.

Didėjanti ĩntekmė Lietuviū skonio. Galima abejoti, ar Prūsiose Lietuviū dvasia stiprėja. Bet tai ĩra aišku, kad Lietuviū skonis vis daugiau ĩra gerbiamas. Rītprūsū provincioj beveik visose didiose vietovėse galima gauti Lietuviū išdirbinių: pirštinių, juostū, pākeliū, audimū, ir tt. Nors būtū tie daigtai dažnai Lietuviū išdirbinių tik pamėgdiojimai. Bet kuomet pārodos su naminiais Lietuviū darbais padāromos, beveik viskas išperkama. Liet. liter. Draugija Tilžėj nuolatai duoda uzdarbio Lietuvėms, kurios Lietuviū skoniui austi ar megsti moka. — O kaip Prūsiose, taip ir Did. Lietuvoj. Girdėti, kad kitātautiai dažnai puošasi Lietuviū išdirbiniais.

Draugijū "Sántaros" gyvenimas Prūsiose. Paskutiniai 1912. mt. trīs mėnesiai

buvo tām gīvenimui tarsi bandimo laikas. Vieni gelbėjo kitus. Sākė vienur ir kitur tai vienas tai antras kalbas. Aš pats kalbėjau Grėzpelkiuose 3. Lāpkritio apie organizuojantias jėgas gīvenime, 8. Gruodio Katītiuose apie tai, kaip auginti ir tvirtinti galima žmogaus ramībe, 22. Gruodio Pojėgiuose apie tai, kodėl reikia Lietuviams draugijinio gīvenimo; 29. Gruodio "Sántaros" susirinkime Tilžėje: Kaip reikētū draugijose dirbti. Vis dėlto dār labai vargstame. Ne viena draugija vos ne vos gīva, o kaip reikia dirbti, tik reta tesupranta. Nėra žmoniū gana, kurie galētū "vadovauti". ĩra tiesiog ap-

gailėtina, kad žmonės su mokslu, kurie dār ir laikosi Lietuviais, visai nesirūpina mūsų atsigavimu. Prieš tai ĩra labai palinkminās dalikas tai, kad kiti Lietuviai jī nors matėriiniu būdu Selpia. Dr. A. K. Rutkauskas iš Chicagos atsiuntė "Sántaros" reikalams 100 Mk. "Sántara" savo susiėjime nutarė jām Sirdingiausiai ātiū pasakīti. Bus iš tū piningū knīgū perkama ir kalbėtojams kelionė apmokama. Ar "Sántaros" draugijos naujais metais sukurs, kad galima bus pasidiaugti, dār abejotina. Tiek mus trukina ir trikina visokie silpnumai, jog ir viltis vos gīva išlieka. Kad pagaliaus nors pātis matītume, kas svarbu, o kas ne, tad ben kiek eitū geriau. Vds.

PASIKALBEJIMAI.

3v. Ar žmonijai reikalingi ĩra kalėjimai ir kitos kankīklos, kurias tūli vartoja? — Kalėjimai nėra kankīklos. Nors tomis mūsų laiku būti neturētū. Ir jokia valdia viešai neprisižinsta, kad jos kalėjimai kankīklos būtū. Kad kalėjimai reikalingi, negālī būti abejonės. ĩra dār gana žmoniū, kurie piktesni už gīvėdius. Tai kaip galētū doras žmogus gīventi, jeigu piktādariai nebūtū apkaliami! Berods nusiduoda, kad kartais doras žmogus tupdinamas kalėjiman. Žmonės gālī apsirikti. Nėra jie tobūli. Atsitinka ir tai, kad žmonės sodinami kalė-

jiman, kadangi jie prieš valdiā kovoja. O tai nėra visuomet jau nedoras darbas. ĩpatiai tada ne, kuomet valdia nedorumu gīvena. Bet valdia taip ilgai savo priešus sodīs kalėjiman, kol jī turės tām galībės. O tai reiškia, kad jī doresnė už savo priešus. Galībė tik su dora kartu tenksta. Todėl pagaliaus valdios priešai gālī ir viršū gauti. Tik turi jie daugiau turėti doros. Siaip jie valdios nepergalės. Ir bus apkalami. Kalėjimū nebebus, kuomet visi žmonės bus tikrai dori, bus žmoniški.

Tamsioji Liaudis. Ar gālī būti žmogus doras būda-

mas nekataliku? — Visur ant žemės yra labai dorū, prakilnū žmoniu. Nors jie nieko nežinotū apie krikščioniū arba katalikū mokslā. Jie yra auginti kitais mokslais, kitomis maldomis. O labai daug yra ant žemės mokslū visiškai ligios vertībės kaip katalikū mokslai. Ir yra ligios vertios auginimo ištaigū. Todėl tikrai gali žmogus būti doru ir būdamas nekataliku. Svarbu vien, kad žmonės būtų išmintingai auginami ir kad jie užaugę ir būtų žmonėmis. Nenusiduotū tai, kuomet jie būtų savo mokslais gerai auginti ir paskui juos niekintū ir visiškai atmestū. Pasiliktū jie abejotinos doros žmonėmis. Bet kuomet jie auginti sukraipitais mokslais, jie nieko neprapuldītū, pamesdami, kas jų auginimui vartota. Kuomet koks žmogus iš mažens augintas katalikū tikėjime, jis veikiau liks doru žmogumi būdamas geru kataliku. Priešingai mesdamas savo tėvū tikėjimā, gali lengvai nuo doros tāko nukripti. Bet kuomet jo tikėjimas augintas netinkamu būdu, jis bus priverstas nuo jo atsisakīti ir pasirinks pats, kas jam rodos tinkamiau. Ir gal tikt tad pasieks tikrai dorą žmogaus laipsnī.

Sen. Ar reikalingi yra karai? — Ira žinoma, kad vienam žmogui šis, kitam kits dalikas rodosi reikalingu. O priešastis tām yra, kad žmonės nelīgūs savo alkimuose ir geismuose.

Todėl galima sakīti, kad žmogus tām laikis reikalingu, kas jam kokiā naudā atneš. Tos priešasties dėl ir karai keliami. Vienos žemės valdovai, kartais ir jos žmonės, nori iš kitū žemės pasiplėsti, jeib turtingesniais taptū ir smagiau gīventi galētū. Seniau karai buvo ir keliami dėl garbės troškimo ir dėl pasimėgimo tokiu žiauriu veikimu. Ir tokiems žmonėms karai buvo reikalingi. Žiūrėdami iš augštesnės vietos, taip kad atsizvelgti gali ī žmonijos pažangā, tūli māno, kad ir tuomet karai esā naudingi. Tūlas geras žmoniū īpatības auginti, teesā galima vien kare. Mirties neatbojimas niekur taip dažnai neprāšomas, kaip mūsųje. Niekur būk taip negalima apreikšti augštesne meile, kaip mirštant kovoj už tėvīne, už savo tautos brolius. Ira tame daug teisībės. Ir primėgzdami prie tokiū tvirtinimū, turime sakīti: kuomet žmonės bus taip toli paženge, jog turės visas tas īpatības, kurias karai tegali auginti, tuomet karai nebebus reikalingi. Dārgi galima ir sakīti, kad toliau atgal minėtiems žmonėms taipogi karai nebus reikalingi, kuomet jiems neberekės turtū. Tūlas, tur būti, pamanīs, kad tai karū bus, kol ant žemės bus žmoniu. Bet tai yra apsirikimas. Žmonėms neberekės turtū, kuomet jie jų nebegeis. Gīvu išlikti galima ir su labai mažu turtu. Dārgi smagiai gīventi. Iš to

išeina, kad karū tuomet nebebus, kuomet žmonės nebebus svetnaudos, kuomet nebeturės žiaurū troškimū, bet bus prakilnūs, malonūs, dori, gīves meilėje. Lig tol bus kariaujama. Ir visi skausmai ir kantios, kurias sukelia karai, bus žmonijai mokīkla, kurioj išmoks iškilti iš gīvėdiū stovio ir tikrai žmoniškai pasiekti.

Meilės Atbalsis. 1. Ar bus vaikas tām talentingas, prie ko iš mažens parodo žimū palinkimā? — Palinkimai reiškia jėgū kripsnī. Todėl nebūtū galima abejoti, jog žmogus turi talento tām īpatingām veikimui, kuriuo jis yra pasimėges iš mažens. Tik talento didumas tuo dār nėra patvirtintas. Jeigu kokiam žmogui apskritai nėra daug ir tik tai silpnū jėgū, tuomet viena, kuri ir tik mažumā yra stipresnė, tuojau apsireiškia linkimu. O toli dār nėra ta jėga tinkama didiems veikimams. Bet kuomet yra daug ir stiprū jėgū žmogui, o tātiau viena atsizimi ir apsireiškia linkimu, tad nėra abejonės, jog tas žmogus yra talentingas.

2. Kaip žmogus atsirādo ant žemės? Ar kaip sāko, kad Dievas sutvėres Adomā ir Jėvā, ar jis išsitobulino iš bezdionės, kaip ir visi gīviai? — Nei žmogus nei kiti gīviai nei išsitobulino iš bezdionės. Ir gamtos žinija to nesāko. Vien tvirtina, kad visi gīviai esā vienos kilmės, o žmogus ir bezdionė

gentis. Bet kas ir kokia ta kilmė, to žinija pasakīti negali. Kad Dievas Adomā ir Jėvā sutvėres būtū, kaip kad puodius padāro puodus, yra žemo žmogaus išivaizdinimas, kurs Dievui suteikia žmogaus pavidalā. Išmintingūjų tvirtinimu galima sakīti, kad iš Dievo gālios parėjo pasaulis, žemė ir visa jos gīvībė, tai yra: ir žmogus. Šis parėjimas turi būti taip suprantamas, kad iš neregimo, dvāsingo stovio rādosi jėgos ir matėria, kad tos jėgos skirstėsi ir susitvėrė pavidalus ir juos tobūlino. Pripirtis tām pareina vis iš dvāsios pusės. Taip ir regimasis žmogus buvo sutvertas. Dabarties gamtos mokslas jau beveik visai su šituo tvirtinimu sutinka. Ira nūnai žinoma, kad matėria, iš kurios visi pavidalai padarīti, labai išlengvo susitveria ir labai slankiai vėl ir niksta. Ji pareina iš neregimībės ir jopi vėl ir grīzta. O kad šitā žmogus suprastū, sakīdamas Dievā sutvėrus pasauli ir sutvėrus Adomā ir Jėvā, tad nebūtū reikalinga tai nutarti. Tik reikētū ir manīti, kad žmogus ir kiti gīviai atsirādo kartu su žeme, o ne, kad žemė pirma susitvėrė, o kaip tas atlikta buvo, kad tad žmogus parėjo. Reikētū visas gīvībė ir pavidalus tveriantias jėgas išmanīti kaipo pasaulio dalis, kurios niekuomet iš jo nedingsta, kaip jos niekuomet netapē ī jī dėtos. Kartu su juo ir jos stojosi.

Anti-Ragutis. Ar negalėtų būti "Jaunime" rašiniū ir apie paleistuvybės, girtuokliavimo ir kitū dalikū kenksmingumā? — Nematau, kokia nau da galėtų iš to išeiti. Kad minėtieji dalikai yra kenksmingi, kiekvienas žmogus žino. Apie tai dar ir rašyti, rodos, bergždias būtų dąrbas. Joks žmogus nėra pabaidomas žodiais nuo negerū darbū. Neigī mirties baismė žmogaus nesulaiko nuo užmušimo, kaip 1912. metų Gruodio "Jaunimo" apžvalgoj tai yra minėta. Daug svarbiau yra parodīti gero pasielgimo sekmes o tokiu būdu, kad žmogus skaitīdamas jau tampa išskeltas ī skaidresnī, prakilnesnī jausmā ir išmānīmā. Tuomet jis tuo jau ir īgija jėgos ginties prieš nedorumā.

Koks naudingas dalikas yra skaitīti gerus laikraštius, geras knīgas, koks gražus ir palaimos dalikas yra tėvīnės meilė, išmintingas, doras pasielgimas, ne kartā "Jaunime" jau yra aiškinta. O tikrai imant "Jaunimas" tām nori būti ir nuolatinīu paveikslu.

Azalelis. Kad žmogū kankina visokios nelaimės ir

kad jām niekaip nesiseka priėiti prie savo tikslū, kas tad kaltas: likimas, gyvenimas, ar jis pats? — Visai arti žiūrint ī klūtis ir nelaimės, pasirodo ne kartā, jog gyvenimas, kiti žmonės, ir tt., yra nesisekimo priežastīs. Bet žmogui kitus kaltinant, niekuomet nepastoja geriau. Dār-gi yra taip, kad jām labiau nesiseka, kuomet kaltės tām kitur jieško, tik ne savije. Sāko išmintingieji, kad žmogus pats sau likimā tveriās. O tasai, kaip ir visas žmogaus gyvenimas esās visuomet toks, kiek žmogus ī gyvenimā, ī žmones īnešes yra ir dār īneša augšto žmoniškumo: teisingumo, kantrībės, malonumo, meilės, grožės, ir tt. Neapsivertia toks žmogaus dąrbas tuojau. Ir tikrai ne, kuomet žmogus gera tik tedāro, jeib jām iš to ląbas dīgtū. Žmogus turi gera darīti visai save pamiršdamas. Jo darbai jī seka iš vieno āmžiaus ī kitā. Kaip jau ne kartā aiškinta, žmogaus esībė neiškīla iš pasaulio, bet atkar totinai uzgema regiman gyveniman, kol nėra visas pasaulis apsivertes dvāsios stovin. Žmogaus esībė yra pasaulio gyvenimo veiksnīs. Vds.

IS leidėjū-rašitojū pusės.

"Jaunimas" siuntiamas ī namus uz **2,40 M.** metams, ī Didiājā Lietuvā uz 1,25 Rublī, ī Amėrikā uz 75 Centus, pavienīs numerīs uz 30 Pfg., 15 Kap. arba 10 Cent. — „Jaunimo“ tām nesiuntīame, kurio adreso neišskaitome. — Visū, kurie rāšo ī "Jaunimā", prāšome īdant užlipintū užtektinai postinīū markutiū. Nekartā turime baismės užmokėti, net lig 40 Pfg., kadangi laiškās buvo nefran kuotas kiek reikiant.

Už leidėjus - rašitojus

Martin Aszmutat, Tilžėj, **Garnisonstr. 19.**